

Johanna Karimäki vihr ym.

Kirjallinen kysymys kuulovammaisten, kuulonäkövammaisten ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista

Eduskunnan puhemiehelle

Useat järjestöt ovat seuranneet huolestuneina Kelan kilpailutusta kuulovammaisten, kuulonäkövammaisten ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista. Kilpailutus päättyi 5.6.2017, ja Kela tiedotti kilpailutuksen tuloksista 19. syyskuuta. Vuonna 2018 käynnistyvän sopimuskauden palvelun tarjoajiksi hyväksyttiin 120 tulkkauspalveluyritystä, joissa työskentelee 450 viittomakielen tulkkia, 160 puhevammaisten tulkkia ja 40 kirjoitustulkkia. Hankittavan tulkkauksen resurssit ovat huomattavan pienet verrattuna tämänhetkiseen, mikä on herättänyt tulkkauspalveluita käyttävissä asiakkaissa syvän huolen palvelun riittävydestä ja sen laadusta.

Tulkkauspalveluissa ei ole kyse ylimääräisestä lisäpalvelusta, vaan lailla turvatusta oikeudesta viittomankielisten yhdenvertaisesta osallistumisesta yhteiskuntaan. Tulkkausta käytetään opinnoissa, työssä, asioiden hoidossa ja harrastuksissa; kyse on siis arjen välttämättömyydestä. Arjessa tämä tulee tulkkia tarvitsevalle näkymään siten, että tulkkia on entistä vaikeampi saada. Moni hyvä ja pätevä tulkki katoaa alalta, todennäköisesti pysyvästi. Erityisesti tämä muutos koskee kipeästi lapsiin, jotka vasta harjoittelevat tulkin käyttöä. Tulkin käyttö on samanlainen taito kuin lukutaito, tulkkia pitää osata seurata ja tulkin kanssa tehtävä yhteistyö on harjoiteltava.

Alalla työskentelevien ja alalle parhailaan kouluttautuvien tulkkien työnteon mahdollisuudet uhkaavat kilpailutuksen myötä heikentyä niin, että koko tulkkauspalvelu joutuu tulevaisuudessa uhanalaiseen asemaan. Alalla on toiminut paljon hyviä, laadukkaita yrityksiä ja päteviä tulkkeja, jotka ovat kehittäneet koko alaa, tarjonneet laadukasta tulkkauspalvelua ja toimineet opiskelijoiden harjoittelupaikkoina. Tulkkien kokemus ja osaaminen syntyvät vuosien työn tuloksena. Jos korkeatasoisia ammattilaisia putoaa kilpailutuksen seurauksena alalta, aiheuttaa se korvaamaton vahinko paitsi tulkinkäyttäjille myös itse ammattikunnalle.

Sillä, että kilpailutuksen kautta heikennetään palveluita tuottavan ammattikunnan elinvoimaisuutta ja sitä kautta palveluiden laatua ja kehittymismahdollisuuksia, ei ainakaan paranneta palveluita tarvitsevien henkilöiden mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisina yhteiskunnan jäseninä nyt eikä tulevaisuudessa.

Kilpailutuksen kohtuuttomat ja epätarkoituksenmukaiset sopimusehdot vaarantavat merkittävästi vammaisten henkilöiden kykyä ja mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisina yksilöinä yhteiskunnassa. Tarve alalla toimivalle laajakantoiselle ja kehittyvälle osaamiselle koskee koko Suomea, eikä tarve tule missään vaiheessa vähenemään nyt eikä tulevaisuudessa. Epäonnistunut kilpailu-

Kirjallinen kysymys KK 396/2017 vp

tus johtaa tosiasiallisesti tulkkauspalveluiden käyttäjien perustavanlaatuisten ja laissa säädettyjen oikeuksien heikentämiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mitä hallitus tekee, jottei kuulo- ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalvelujen saata-
vuus heikkene?*

Helsingissä 28.9.2017

Johanna Karimäki vihr
Jyrki Kasvi vihr
Touko Aalto vihr
Satu Hassi vihr
Ozan Yanar vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Antero Vartia vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Jani Toivola vihr
Pekka Haavisto vihr
Ville Niinistö vihr
Krista Mikkonen vihr